

VÄXTBASERAT SVERIGE

Nyhetsbrev oktober 2023

Fortsatt orolig omvärld påverkar produktion och priser

Det är en fortsatt mycket orolig och omskakad omvärld. Konflikten mellan Israel och Hamas som eskalerade för tre veckor sedan genom Hamas brutala massaker av civila i Israel har följts av en israelisk markinvasion i Gaza. Det finns en stor risk att fler länder blir involverade och det är just nu svårt att se en de-eskalering, menar statsvetaren och mellanösternexperten [Anders Persson](#).

En utökad konflikt kan leda till fler störningar i leveranskedjorna för livsmedel då kriget i Ukraina fortlöper och påverkar Europa trots att det hamnat i medieskugga. Frågan om försörjningstryggheten och självförsörjningsgrad är därmed alltjämt aktuell i Sverige. Sveriges väg mot ett NATO-medlemskap har tagit ett steg framåt sedan Turkiets president Recep Tayyip Erdoğan den 23 oktober lämnade besked om att han skrivit under och lämnat över Sveriges Nato-ansökan till det [turkiska parlamentet](#). Senast den 10 december ska det turkiska parlamentet rösta gällande det svenska medlemskapet. Har omröstningen och beslut skett innan Natos utrikesministermöte i Bryssel den 28–29 november samt att även det ungerska parlamentet godkänner Sverige som medlem, kan processen gå [snabbare](#).

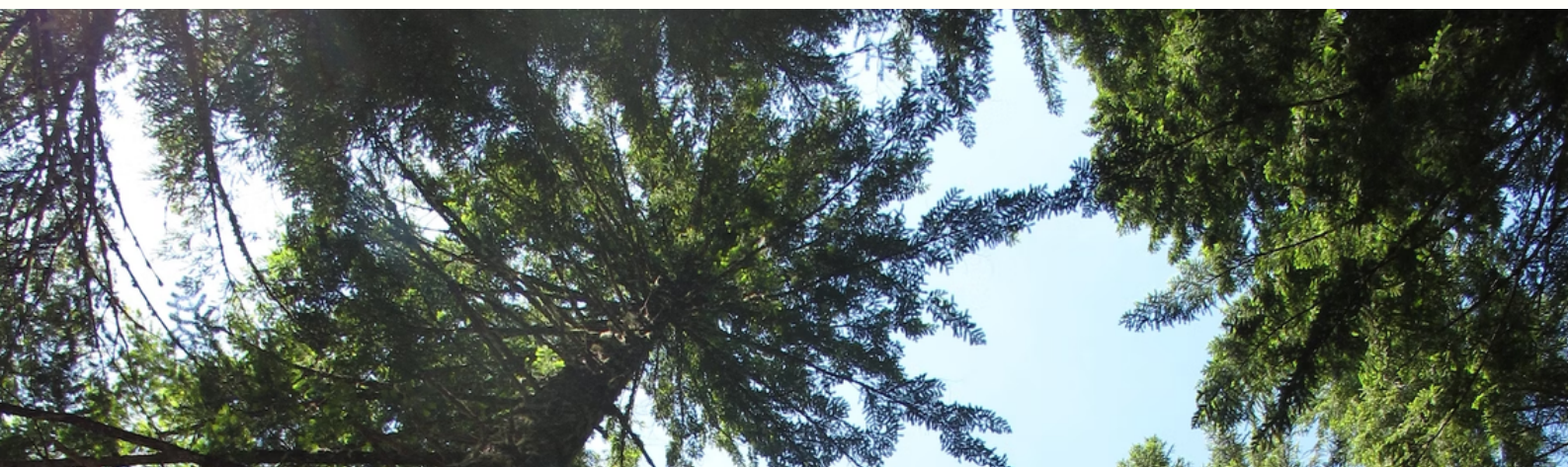
I ljuset av frågan om försörjningstrygghet är EU-kommissionens kommande arbete med en europeisk proteinstrategi högaktuellt. I Europaparlamentet har [Centerpartiets Emma Wiesner](#) varit föredragande för frågan, och i sitt betänkande uppmanar Europaparlamentet EU-kommissionen att snarast lägga fram en omfattande och ambitiös proteinstrategi för EU som omfattar hållbar produktion och konsumtion av alla slags proteiner inom EU. Bland annat lyfts behovet av växtbaserade proteiner fram liksom vikten av att införa ändamålsenliga åtgärder för att göra EU mer självförsörjande på protein på kort, medellång och lång sikt. I [betänkandet](#) lyfts det även fram att forskning och innovation inom hållbar produktion av alla proteinkällor måste inkludera jordbrukarna och bör i högre grad fokusera på växtbaserade och animaliska proteiner, eftersom både privat och offentlig EU-forskning och innovation främst har haft fokus på spannmål och oljeväxter under de senaste årtiondena.

Europaparlamentet anser att EU:s proteinstrategi bör bygga på bland annat införandet av en växtbaserad handlingsplan. Det är välkommet att frågan om en handlingsplan för växtbaserat föreslås, men det är viktigt att bredda perspektivet. Ett skifte till mer produktion av växtbaserade livsmedel gäller inte bara proteingrödor, utan det är även nödvändigt att inkludera grödor för humankonsumtion generellt.

Aktuellt i politiken

Ny tidsplan för Livsmedelsstrategin 2.0

I samband med Exportdagen för Team Sweden Livsmedel meddelades att det finns en ny tidsplan för livsmedelsstrategin 2.0 på grund av att det inkommit drygt 1100 inspel till regeringens arbete. För att kunna analysera och beakta alla dessa så har det beslutats att den uppdaterade Livsmedelsstrategin läggs fram för ett regeringsbeslut under våren 2024. Värt att notera är att den inte läggs fram som en proposition till riksdagen. Däremot kommer många av åtgärderna i strategin att vara föremål för propositioner, t.ex. inom ramen för statsbudgeten eller kommande forskningsproposition.

Utreddare John Hassler har presenterat sin rapport om hur Sveriges klimatpolitik bör utvecklas baserat på EU:s nya klimatlagstiftning Fit for 55

Den 18 oktober tog klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari emot utredare John Hasslers rapport om hur Sveriges klimatpolitik bör utvecklas utifrån de förändringar som har beslutats eller kan förväntas inom EU:s nya klimatlagstiftning Fit for 55. Hassler föreslår att Miljömålsberedningen får i uppdrag att se över våra nationella mål i ljuset av utvecklingen av den europeiska klimatpolitiken, bland annat påtalas behovet att se över målet för inrikes transporter då Hassler bedömer att det skulle kunna ersättas med ett elektrifieringsmål istället. Hassler betonar att framgångsrika strukturomvandlingar kräver aktiva politiska åtgärder och är tydlig med att den politik som nu förs inte kommer att bidra till att uppnå vare sig de svenska klimatmålen eller de europeiska. Hassler lyfter också fram jordbrukets roll i omställningen. Han menar att transportsektorn inte ensamt kan stå för utsläppsminskningarna i samhället och att jordbruket bör kunna ta en större roll. Hassler betonar bl.a. att det är märkligt att jordbruket får subventioner och att skatten är nedsatt på diesel för sektorn. Det kan mycket väl finnas anledning att subventionera och stötta jordbruket, men sektorn ska inte uppmuntras till att konsumera mer diesel. Styrmedel bör i stället fokusera på att göra det lönsamt att vara klimatsmart inom jordbruket.

Hassler lyfter även upp Danmark som ett exempel samt landets mål för utsläppsminskningar för jordbruket till 2030. Liknande mål för Sverige tror dock inte Hassler är en lösning men han betonar att vi måste titta närmare på jordbrukets roll och att vi inte på förhand kan bestämma att vi inte ska kunna ställa krav på omställning inom jordbruket. I sin utredning föreslår Hassler 46 åtgärder i "i breda penseldrag". Romina Pourmokhtari har sagt att vissa av förslagen kan komma att återfinnas i regeringens klimatpolitiska handlingsplan som presenteras i november och att vissa förslag kan behöva utredas närmre om regeringen anser att det är nödvändigt.

Allmänna motionsperioden 2023

Den allmänna motionsperioden avslutades den 5 oktober. Fler motioner har i år lämnats in jämfört med 2022 års motionsperiod som ju inträffade nära inpå riksdagsvalet, och då fanns fortfarande en osäkerhet om regeringsbildningen. Det är glädjande att se att det finns flera förslag om vikten av att stärka det växtbaserade segmentet, och behovet av en handlingsplan för växtbaserade livsmedel.

Växtbaserat Sveriges arbete

Exportdagen med Team Sweden Livsmedel

Den 26 oktober deltog kansliet på årets Exportdag för Team Sweden Livsmedel som arrangerades för tredje året i rad. Under temat för dagen "Svag krona – stark export?" diskuterades utmaningar och möjligheter för svenska livsmedelsföretag och vilka åtgärder som aktörer i livsmedelskedjan vill se från regeringens sida, bland annat i den uppdaterade Livsmedelsstrategin som är under utarbetande i regeringskansliet. Ett perspektiv som lyftes av LRF:s ordförande Palle Borgström var effekten av omvärldshändelser och/eller politiska beslut som kommer få effekter på produktion och exportmöjligheter av livsmedel i flera stora producentländer. Bland annat pekade han på Danmark och införandet av CO2-skatt och hur den påverkar deras jordbruksproduktion, även Nederländerna och det satta utsläppsmålet för kväve från jordbruket, men också torkan som drabbat jordbruksproduktionen i Spanien och konsekvenserna av Brexit som slagit sönder Storbritanniens jordbruksproduktion på grund av avsaknad av arbetskraft. Sammantaget kommer detta att bidra till att begränsa livsmedelsproduktion och export från dessa marknader.

Växtbaserat Sverige i replikskifte i LandLantbruk

Som informeras om i september's nyhetsbrev så publicerades en debattartikel av Växtbaserat Sverige i Land Lantbruk den 29 september, vilken också replikerades på av Börje Berntsson som Växtbaserat Sverige i sin tur lämnade en slutreplik på. "Att hävda att de uppdaterade nordiska näringsrekommendationerna, NNR, inte baseras på ett vetenskapligt underlag är ett felaktigt påstående. Att så svepande generalisera kring ett helt segment är inte seriöst", skriver Per Frank, ordförande Växtbaserat Sverige i Land Lantbruk.

Tris-notifiering om ny fransk och italiensk lagstiftning

I de aviserade franska och italienska lagstiftningsprocesserna om att begränsa möjligheterna att använda vissa livsmedelsbeteckningar för växtbaserade produkter som informeras om i det senaste nyhetsbrevet så har det nu informerats om att den italienska TRIS-notifieringen har dragits tillbaka. Det är fortfarande oklart varför Italien dragit tillbaka förslaget, Växtbaserat Sverige har uppmanat Kommerskollegium och Regeringen att invända mot båda förslagen då de skulle utgöra hinder mot den fria rörligheten för varor inom EU.

Sista dag att lämna synpunkter till EU-kommissionen är en 24 november.

Inlämnade remissvar och samråd

Forsknings och innovationspolitisk proposition

Växtbaserat Sverige lämnade den 31 oktober in synpunkter på regeringens forsknings- och innovationspolitiska proposition.

Kommande remisser och samråd

- **EU Framework for Sustainable Food Systems.** Nämnden för regulatorisk kontroll gav grönt ljus till förslaget, som fortfarande förväntas under Q4 2023. Det övergripande målet för lagstiftningen verkar ha förskjutits från ett hållbarhetsfokus till ett fokus mot den inre marknaden. Minimikrav på hållbarhet har tagits bort ur förslaget och Kommissionen har konstaterat att i detta skede kommer inga mål (om växtbaserat, ekologiskt, regenerativt jordbruk etc.) inkluderas i ramen, Särskilda mål kan införas i ett senare skede i sekundär- eller sektorslagstiftningen. FSL kommer att samexistera med den allmänna livsmedelslagstiftningen (GFL) och alla definitioner och principer i GFL kommer att gälla. Samrådet om obligatoriska minimikriterier för offentlig upphandling avslutas den 22 september.
- EU-kommissionen förväntas publicera lagstiftningsförslag om översynen av **Informationsförordningen** (FIC) och näringsprofiler efter sommaren 2023. I dagsläget finns ingen fastställd tidsplan.
- EU-kommissionen förväntas presentera lagförslag om **EU:s hållbara jordbrukssystem, skolmjölksstöd och offentlig upphandling** under Q4 2023.
- Förslaget till direktiv om **Green Claims** kommer nu att läggas fram för förhandling mellan Europaparlamentet och rådet enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

För mer information
kontakta oss på:

KANSLIET@VAXTBASERATSVERIGE.SE